

**Javaslat a
„Pusztaszabolcson kiállított 375-1011 p. sz. gőzmozdony”
települési értéktárba történő felvételéhez**



Készítette:
Pálincás József (név)

..... (aláírás)
Pusztaszabolcs, 2014. március 31. (település, dátum)
(P. H.)

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Pusztaszabolcsi Hagyományőrző És Hagyományteremtő Alapítvány

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Ádám László

Levelezési cím: 2490 Pusztaszabolcs Velencei út 1.

Telefonszám: 06-70-32-80-517

E-mail cím: pusztaszabolcsi.hagyomany@gmail.com

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése

Pusztaszabolcson kiállított 375-1011 p. sz. gőzmozdony

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és mőszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus és vendéglátás

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: Pusztaszabolcs Sport utca
Vasúti átjáró mellett

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

- települési tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Pusztaszabolcson kiállított 375-1011 p. sz. gőzmozdony

A vasúti átjáró mellett található 375-1011-es gőzmozdony nagymértékben gazdagítja a település látnivalóit.

A kiállított mozdony gyártásakor 1956. január 12-én tartották víznyomáspróbáját, majd 6804/1956-os gyári számmal került ki a gyárból, majd 1956. február 13-án ténylegesen a MÁV mozdonyparkjába került 375-1011-es pályaszámmal. 1964. június 20-án a szolnoki, majd 1969. március 6-án a debreceni járműjavító üzemben fővizsgán esett át. 1969. december 31-én Bátaszékre állomásították. 1973. augusztus 8-án decemberben ismét fővizsga következett, ahol új kazánt kapott. 1974. december 31-én Püspökladány lett az új otthona. 1978. május 17-én Debrecenben ismét fővizsgán esett át. 1983. december 31-én Debrecenben állomásították, majd 1984. december 31-én újra Bátaszékre került. 1987. február 28-án visszajutott Debrecenbe, ahol sajnos már tényleges vonali szolgálatot nem látott el. Nagyrészt

valamely tároló vágányon várt sorsa jobbrafordulására. 1988. december 30-án felkerült oldalára a nagy "S" betű, amivel már nagyon sok mozdony befejezte földi pályafutását. Csak kevésnek adatott meg, hogy a selejtezés után nem mondják ki rájuk a halálos ítéletet. Talán a 375-1011-es is azért maradhatott meg, mert akkoriban Pusztaszabolcs is kereste kiállításra szánt gőzmozdonyát. Debrecenben selejtezés után átminősítették nosztalgia célra, s a Közlekedési Múzeum kijelölte, hogy ő kerüljön Pusztaszabolcsra. Az adminisztráció után Oravecz József pusztaszabolcsi mozdonyvezető közreműködésével Pusztaszabolcsra érkezett a 1011-es. A fűtőházban szorgos, dolgos kezek rendbe tették, majd ezt követően a település központjában, a vasúti átjáró közelében kiállításra került. A mozdony végre révbe ért.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Pusztaszabolcs vasúti csomópont, vasutas település. Az emberek életét megkönnyítő, sokuk számára munkát adó vasút érzelmileg is nagy jelentőségű. Ezt jelképezi a vasúti átjáró mellett kiállított 375-1011-es számú gőzmozdony, amely egyaránt kedvence gyerekeknek és felnőtteknek és a település egyik jelképévé vált.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Pálinkás József gyűjtései

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:-

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális- és egyéb dokumentációja



A vasúti átjáró mellett kiállított hófedte gőzmozdony

Pálinkás József írása: a sorompónál kiállított gőzmozdonyról

A nagy gőzmozdony selejtezések idejében egyre több település vasútállomásán, vontatási telepén állítottak ki forgalomból kivont, majd selejtezett mozdonyokat. Ezek a mozdonyoszobrok emléket állítottak a valaha nagy becsben tartott járműveknek, s a sokszor emlegetett és visszasírt magyar mozdonygyártásnak. Mivel Pusztaszabolcs is nagy vasutas múlttal rendelkező település, így itt is felvetődött a környékre jellemző mozdony egy példányának talapzatra történő kiállítása. A terveket tett követte 1988-ban, amikor Gubicza Tibor volt a település első embere. Ő felvállalta, hogy kapcsolatot teremt a közlekedési múzeummal. A kérés az volt, hogy a múzeum biztosítson a lehetőségekhez mérten egy olyan gőzmozdonyt a településnek, amit alkalmas helyen kiállíthatna a vasútállomás közelében. A válaszevel jó hírrel jött, ígéret volt benne arra, hogy amint tudnak, biztosítanak egy megfelelő gőzmozdonyt a településnek. Az egyeztetéseket nemsokára tett követte. Megérkezett a pusztaszabolcsi fűtőházba a 411-358-as mozdony. Háború után az amerikaiak itt hagyták a hadifelesleget Európában, amiből vásárolni lehetett egységáron. Magyarország is vásárolt 510 darabot, amire a mozdonyhiányban égető szükség volt Amerikában az akkori elnökről, Trumanról nevezték el. Ezek a mozdonyok azután bejárták az egész országot. Így Pusztaszabolcsra is volt belőlük. Megfelelt volna kiállítás céljára, de a mozdony nem sokáig élvezte a nagyközség vendégszeretetét. Rövidesen Hegyeshalom úti céllal elvitték a fűtőházból és ott állították ki a vontatási telepen. Cserébe a Nagytétény vasútállomáson már kiállított mozdonyt leemelték a talapzatról és elhozták Pusztaszabolcsra. De az a mozdony sem tartózkodott itt sokáig: Komáromba vitték. Hogy milyen céllal, s mi lett a további sorsa, nem tudom.

Már féltő volt, hogy mégsem lesz megfelelő mozdony a településen. De három a magyar igazság. Még egy esélyt kapott a község, hogy legyen gőzmozdonya. A 375-1011-es gőzmozdony kapta a megtisztelő feladatot, hogy gazdagíthassa a település látnivalóit. A mozdony víznyomáspróbáját 1956. január 12-én tartották, majd 6804/1956-os gyári számmal került ki a gyárból. Majd 1956. február 13-án ténylegesen a MÁV mozdonyparkjába került 375-1011-es pályaszámmal. 1964. június 20-án a szolnoki, majd 1969. március 6-án a debreceni járműjavító üzemben fővizsgán esett át. 1969. december 31-én Bátaszékre állomásították. 1973. augusztus 8-án decemberben ismét fővizsga, ahol új kazánt kapott, aztán 1974. december 31-én Püspökladány lett az új otthona. 1978. május 17-én Debrecenben ismét fővizsga volt. 1983. december 31-én Debrecenben állomásították, majd 1984. december 31-én újra Bátaszékre került, 1987. február 28-án ismét Debrecenbe. Sajnos ott már tényleges vonali szolgáltatást nem látott el. Nagyrészt valamely tároló vágányon várt sorsa jobbrafordulására. 1988. december 30-án felkerült oldalára a nagy "S" betű, amivel már nagyon sok mozdony befejezi földi pályafutását. Csak kevésnek adatik meg, hogy a selejtezés után nem mondják ki rájuk a halálos ítéletet. Talán a 3475-1011-es is azért maradhatott meg, mert akkoriban Pusztaszabolcs is kereste a kiállításra szánt gőzmozdonyt. Itt selejtezés után átminősítették nosztalgia célra, s a Közlekedési Múzeum kijelölte, hogy ő kerüljön Pusztaszabolcsra. Selejtezés után Oravec József pusztaszabolcsi mozdonyvezető közreműködésével Pusztaszabolcsra érkezett a 1011-es. A fűtőházban szorgos, dolgos kezek rendbe tették, majd ezt követően a település központjában, a vasúti átjáró közelében kiállításra került. A mozdony végre révbe ért. Remélhetően sokáig itt is marad. Ez a mozdony típus a MÁV legnagyobb számban gyártott és legsikeresebb magyar mellékvonali gőzmozdonya volt. Az 52 év alatt 4 híján 6000 darabot gyártottak le a magyar és külföldi vasúttársaságok számára. Ennyi idő alatt természetesen számos változtatást, módosítást élt meg az egyébként is remek tulajdonságú konstrukció. 1959-ben a 375-1032-es példányszámú mozdony nemcsak a sorozat utolsó példánya volt, de ez a jármű volt a hazánkban gyártott utolsó gőzmozdony is. Pusztaszabolcsra is több 375-ös mozdony volt állomásítva az évek alatt. A személyzet is szerette könnyű kezelhetősége és megbízhatósága miatt. Az 1011-es több

mint három évtizedes pályafutása alatt biztosan megfordult Pusztaszabolcson is, de ide állomásítva sohasem volt. A kiállítás óta kétszer esett át állagmegőrző felújításon. 2002-ben a helyi mozdonyvezetők csinosították ki a mozdonyt. 2013 őszén pedig lelkes vasútbarátok festgették, csinosították a megfakult külsejű gépezetet. Remélhetően az elkövetkezendő időben is lesznek lelkes emberek, akik szívükön viselik a sorsát településünk egyik gyakran látott nevezetességét.

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Nyilatkozat

Nyilatkozom, hogy a Pusztaszabolcsi Hagyományőrző és Hagyományteremtő Alapítvány számára az átadott anyagok felhasználásához hozzájárulok.

Pusztaszabolcs, 2014. március 31.

.....
Pálinkás József